

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 17-02-47698 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

בפני כבוד השופט אמיר לוקשינסקי-גל

תובע גיל בנימין כהן

נגד

נתבע יואב אליאסי

ב"כ התובע: עו"ד דקל דוד עוזר

ב"כ הנתבע: עו"ד יניב לנקרי

פסק דין

1 תביעת פיצויים ללא הוכחת נזק בסך 519,052 ₪ בעילות של לשון הרע ופגיעה בפרטיות, בגין שני
2 פרסומים של הנתבע, אשר מגדיר עצמו כ"מוביל דעה", ואשר לדף הפייסבוק שלו שבו בוצעו
3 הפרסומים, רבבות עוקבים.
4

רקע

5
6 1. התובע הינו אדם פרטי, המגדיר את עצמו כבעל קשיים בתחומים שונים וכמי שעבר חיים קשים
7 ו"משדר את מצוקותיו בכל דבר שהוא עושה".
8

9 התובע מנסה לדבריו "להעביר את חייו בשקט ובמרחק מהחברה". בהתאם הוא עוסק בטיפול
10 בסוסים ובחיות ומבלה את עיקר זמנו בחווה.
11

12 התובע הסתבך בעברו רבות בפלילים, בעיקר בהקשר של גידול ושימוש בקנאביס, אשר שימש אותו
13 לטענתו לטיפול רפואי עצמי. לטענתו, הוא עבר התעללויות על ידי שוטרים והמשטרה, ומכאן גישתו
14 השלילית כלפי רשויות החוק.
15

16 לתובע דף פייסבוק אשר בו, כלשון כתב התביעה, הוא "מעלה את מחשבותיו שהושפעו כמובן
17 מתולדות חייו". בהתאם לכתב התביעה "דעותיו של התובע אינן דעות קלות לעיכול, זאת בלשון

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

1 המעטה, אך אין בדעות אלה קריאה להסתה. התובע מפרסם בדף הפייסבוק שלו גם דעות
2 סאטיריות, ביקורת פוליטית ושירה – כאשר קו אחד שזור את כל הסטטוסים – חוסר אמון מוחלט
3 בגופי השלטון, בממשל ובכל הפועלים 'לטובת הציבור'".
4

5 2. פרסומי התובע בדף הפייסבוק שלו, כוללים גם פרסומים בעלי תוכן בוטה וגס וכן דברי נאצה,
6 נגד אנשי המשטרה, שב"ס וצה"ל, וכלפי דגל המדינה. כמו כן, בעיצומה של פרשה המוכרת כפרשת
7 "החייל היורה" אלאור אזריה, בתאריכים 5.1.17 ו- 10.1.17 (בסמוך לאחר מתן פסק הדין בפרשה)
8 פרסם התובע בדף הפייסבוק שלו פרסומים קשים וחמורים ביחס לאביו של אלאור עזריה, צירלי
9 אזריה, כדלקמן: "מארגן טיול לזכר צירלי עזריה ביום שבת הקרוב הרשמה אצלי"; "הדבר היחיד
10 שאני מבסוט מהסיפור של עזריה זה [...]מילים קטועות...]. **כלב צירלי סובל**". לטענת התובע,
11 ההתבטאות לא היתה ביחס לפרשת אלאור אזריה כשלעצמה, אלא רצונו היה להביע "שמחה"
12 לאידו של צירלי אזריה הנמצא במצוקה בעטייה של אותה פרשה, וזאת בשל היותו של צירלי אזריה
13 שוטר בעברו, כאשר התובע כאמור מלא בליבו על אנשי המשטרה.
14

15 3. הנתבע, הידוע בכינויו "הצל", הינו זמר ומוסיקאי מוכר, אשר בנוסף לעיסוקו במוסיקה, נוהג
16 להביע את עמדותיו בהקשרים ציבוריים. לדף הפייסבוק של הנתבע, שבו הוא מביע רבות מעמדותיו,
17 רבבות עוקבים, כ- 300,000 איש בעת הרלבנטית. לדברי הנתבע, הוא "מבין מובילי הדעה הבכירים
18 בישראל. איש שלומם של החיילים ואדם אשר אומר את אשר על ליבו".
19

20 4. פרסומו של התובע נגד צירלי אזריה הגיע לידיעת הנתבע באמצעות אחד מעוקביו, ובתגובה פרסם
21 הנתבע ביום 26.1.17 את הפרסום הראשון הנמצא בלב תביעה זו. בפרסומו נטל הנתבע את תמונת
22 התובע מדף הפייסבוק שלו, ו"הדביק" על גביה, כמעין תמונת קולאז', מספר פרסומי נאצה שפרסם
23 התובע נגד כוחות הביטחון ודגל המדינה, וכן את הפרסומים המקוממים האמורים של התובע נגד
24 צירלי אזריה.
25

26 לצד זאת כתב הנתבע:

27
28 "אברבנאל, תעשו ספירה נראה לי ברח לכם אחד

29 משפחת אזריה תבדקו יש מצב שהאיומים והכדור אקדח הגיעו מהכיוון הזה".
30

31 כפי שהסביר הנתבע בהליך דנא, האזכור של כדור האקדח בפרסומו, התייחס לכדור אקדח שנשלח
32 במעטפה לבית משפחת אזריה בסמוך לפני הפרסום.
33

34 הסטטוס קיבל כ- 2,000 פעמים "לייק" (like), 221 שיתופים (share) ו- 373 תגובות.

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

- 1
2 5. לטענת התובע, בעקבות פרסום הנתבע הוא החל לקבל מחלק מעוקביו של הנתבע מאות הודעות
3 נאצה, הכוללות תכנים קשים חלקם מיניים, וכן איומים באלימות ואף ברצח. התובע גיבה טענה זו
4 ב"לקט" כלשונו של מאות הודעות שנשלחו מכ- 17 אנשים, רובן מהתאריכים 26-27 בינואר 2017,
5 מיד לאחר הפרסום שביצע הנתבע.
6
7 מההודעות עולה כי אותם גורמים פנו לתובע בהודעות נאצה ובאיומים, ואילו התובע הגיב בהודעות
8 נאצה משלו, כך שקיים שרשור של עשרות הודעות עם תכנים בוטים ואיומים הדדיים ביחס לגורמים
9 האמורים שפנו לתובע.
10
11 6. ביום 27.1.17, לאחר קבלת עשרות ואף מאות הודעות, פנה התובע בהודעה לנתבע וכתב לו הודעה
12 משתלחת וגסה. הנתבע השיב לו: "אה פחדן קיבלת אומץ שלחת הודעה". לאחר מכן החליפו
13 הצדדים הודעות נוספות. בהן, בעיקרם של דברים, התובע גידף את הנתבע וכתב לו עשרות הודעות
14 מגונות, רצופות קללות והשתלחויות גסות. חלק מההודעות ששלח התובע כללו איומים כלפי הנתבע
15 וילדיו תוך שהתובע מציין שבשל מצבו הנפשי הוא לא יישב בכלא. בכלל זאת, כתב התובע לנתבע:
16 "ניפגש בקרוב שמור על הילדים אם אני מבזבז לך אותם אני אפילו לא יושב בבית סוהר ולך עם זה
17 למשטרע..."; "... מה הכתובת שלך ז[...]? אני אבוא אליך, בא לי לעשות לילדים שלך ptsd קצת";
18 "... אני אוטוטו משיג תכתובת שלך בבית ניפגש בחדר מדרגות אני אתה והלום שלי ואז נראה מי
19 יהי נקניק הסוס שלי או המשפחה שלך, יודע מה מצחיק? אני אפילו לא אשב בכלא על זה...".
20
21 הנתבע מצידו, ככלל שמר על מתינות יחסית ואף לא הגיב לרבות מההודעות הנאצה ששלח אליו
22 התובע. עם זאת, חרף האיפוק היחסי – שנעשה באופן מודע (הנתבע כתב: "... אתה מנסה לגרור
23 אותי לאיים עלייך אבל אל תדאגי") – הנתבע לא טמן לחלוטין את ידיו בצלחת. הנתבע השיב לתובע,
24 בעיקר בתחילת ההתכתבות, תגובות מתגרות כגון "בקרוב נעשה מהסוס שלך נקניק", "אתה בעצמך
25 מלשון נפלת אנשים כדי לצאת מתיקים בלי לפרט הכל אני יודע עליך..." וכן הזמין את התובע להגיע
26 לכתובת שמסר וכינה אותו "פחדן" כאשר לא הגיע.
27
28 יצוין כי מהציטוטים לעיל הושמטו הערות גסות בעיקר מצידו של התובע, אשר ניסוחן המדויק אינו
29 הכרחי לשילוב בפסק הדין.
30
31 7. התובע פנה לעורך דין, בא-כוחו בהליך זה, שכתב לנתבע מכתב התראה. במכתב התייחס ב"כ
32 התובע למצבו הנפשי של מרשו וכתב כי התובע הינו "אדם פרטי, פגוע... אשר ספג התעללות קשה

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

מחברתו ומזרועות הממשל, וכעת הוא משתמש בפייסבוק כדי להוציא את שיריו ודעותיו הפרטיות
כאדם שנפגע קשה מאוד כתוצאה ממעשי הממשל".

עוד כתב ב"כ התובע במכתב ההתראה כי הנתבע: פרסם את דעות התובע באופן סלקטיבי בעמוד
הפייסבוק שלו, כינה אותו חולה נפש שצריך להיות מאושפז בכפיה באברבנאל, וטען שהוא מאיים
ושולח כדורים למשפחת אזריה. כל זאת, תוך שהנתבע מודע לכך שעוקביו יפנו באלומות כלפי מרשו.
ב"כ התובע כתב לנתבע כי אכן עוקבי הנתבע שלחו לתובע הודעות ואיומים והכל תוך השפלה
פומבית. בסיום המכתב כתב ב"כ התובע כי מדובר במעשה "מכוער ביותר" וכי הנתבע נדרש בתוך
72 שעות לפרסם סטטוס התנצלות הקורא לתומכיו להימנע מכל הסתה כלפי התובע וכן "לשלם
למרשי סך של 65,000 ₪ בגין הוצאת לשון הרע, כאשר סכום זה הינו בערכי פשרה" שאם לא כן
תוגש תביעה בסכום שלא יפחת מ- 300,000 ₪.

8. בתגובה פרסם הנתבע בדף הפייסבוק שלו, ביום 5.2.17, את הפרסום השני מושא תביעה זו.
מדובר בפרסום המורכב ממספר אלמנטים שהנתבע תיאר כך (בסעיף 25 לתצהירו): "סדרת צילומי
מסך חלקית של ההתכתבויות ביני לבין הנתבע, צילום תמונותי הערוכה בשנית וברקע הקלטה של
הודעות קוליות ששלחתי לנתבע, לרבות תמונותי ואליהם מצורף נוסח ה'פוסט' שפירסם הנתבע:

'לפני שבוע פרסמתי על אדם בשם גיל כהן שכתב שהוא מנגב את התחת עם דגל
ישראל, שהוא חולם לחסל שוטרים ומייחל למוות של צ'ארלי אזריה.
מאז אותו היום קיבלתי מעל 300 איומים לרצח שלי ושל בני בן השלוש כולל הקלטות
מפורטות לאיך נרצח.
הפסיכופט השאיר לי כתובת ומספר טלפון כדי להראות שהוא רציני במימוש האיומים
ואף הבהיר שהוא פסיכיאטרי והוא לא ישב דקה בכלא.
בתור אזרח שומר חוק פניתי למשטרה והגשתי תלונה, מיותר להגיד שהוא עדיין לא
עצור (עבר מעל שבוע והמשטרה לא מוצאת אותו) אז קבעתי עם הסמרטוט ומיותר
להגיד שהוא לא הגיע וגם לא גר בכתובת שהוא נתן
אבל השיא הגיע כששלושם הפסיכי שלח לי מכתב תביעה על לשון הרע! חחחח כן אתם
שומעים נכון 300 איומים ברצח ובסוף הוא תובע אותי! במכתב תביעה הוא מבקש שאני
אבקש סליחה ואתן לו 60 אלף שקל,
אז קודם לסליחה, אני מתנצל מעומק ליבי שלא נפלת לי לידיים, מתנצל שלא מצאתי
אותך בבית ומתנצל שהמשטרה לא עושה את העבודה שלה.
ובקשר ל 60 אלף בוא נקבע ואני אעביר לך אותם רק תודיע לי באיזה צבע אתה רוצה
את השטרות.

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

מיותר להגיד שהסיפור הועבר לתקשורת וכמו שלא עניין אותם ששמו לי חומר חבלה ברכב, ככה גם לא מעניין אותם האיומים ברצח שלי".

הסטטוס קיבל כ- 3,700 לייקים, 369 תגובות ו- 812 שיתופים. להקלטה היו כ- 113,000 האזנות.

9. על רקע פרסומים אלה הוגשה התביעה דנא.

בהערת אגב יצוין כי בהתאם להחלטות מוקדמות בתיק זה (בפני מותבים קודמים) ניתן לתובע פטור מאגרה, וכן בשל עיכובים מצד התובע בהמצאת כתב התביעה, בוצעה המצאה רק בחודש ספטמבר 2018. בהתאם, ולאחר אורכה להגשת כתב הגנה, נקבע דיון קדם המשפט הראשון לפניי רק לחודש מאי 2019. כמו כן, בקשה לחיוב התובע בהפקדת ערובה נדחתה על ידי.

דיון ההוכחות שנקבע תחילה לחודש מאי 2020 נדחה בשל נסיבות רפואיות, והתקיים בחודש אוגוסט 2020.

בדיון העידו התובע והנתבע. בתוך כך, ובהתאם לבקשת ב"כ הנתבע, נמשך מהתיק תצהיר שהוגש מטעם אחותו של התובע, לאחר שלא התייצבה לעדות. בתום הדיון סיכמו הצדדים את טענותיהם, וכעת הגיעה עת ההכרעה.

דיון והכרעה

דיני לשון הרע ברשתות חברתיות והסוגיה של "מובילי דעה"

10. פרסומים ברשת האינטרנט בכלל, וברשתות החברתיות בפרט, אינם חסינים כידוע מפני איסור לשון הרע. עם זאת, בעת החלת דיני לשון הרע על פרסומים כאמור, יש להתחשב במאפיינים השונים של הרשתות החברתיות, ובהשלכותיהן המורכבות, החיוביות ושליליות כאחד, על חופש הביטוי מן העבר האחד ועל שמן הטוב של הבריות מן העבר האחר.

ברע"א 1239/19 שאול נ' חברת ניידלי תקשורת בע"מ (8.1.20) עמד בית המשפט העליון (כב' השופטת דפנה ברק-ארז) על סוגיה זו בדברים הבאים היפים גם לענייננו:

"חוק איסור לשון הרע חל גם על פרסומים ברשת האינטרנט. אכן, כאמור בפתח הדברים, החוק נחקק לפני למעלה מיובל שנים, מבלי שהמורכבויות של עידן הניו-מדיה היו נגד עיניו של המחוקק. אולם, בית משפט זה כבר התייחס לכך שבהעדר עדכון ראוי של דיני לשון הרע, יש להחילם על פרסומים ברשת בשינויים המתחייבים, ולא

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

1 להניח קיומה של לקונה (...). עם זאת, החלה זו צריכה להתחשב בין הייתר במאפיינים
2 השונים של רשת האינטרנט. כך, יש לתת את הדעת לכך שרשתות חברתיות הפכו
3 להיות זירה מרכזית של מידע ודעות, מעין 'כיכר העיר' מודרנית (...). הזמינות
4 והנגישות של הרשת החברתית מאפשרת לחלוק מידע ולהביע דעות שונות ביתר קלות
5 וכן להרחיב את תפוצתם של פרסומים לכלל הציבור ללא השקעת משאבים של ממש,
6 בשונה מאשר בעבר (...). יש בכך, כמובן, יתרונות רבים, ובהם מתן האפשרות לכל אדם
7 לממש את זכותו לחופש הביטוי ללא חסמים או התערבות שלטונית (...). כמו כן, היעדר
8 המגבלות על הפרסום ברשת החברתית מוביל לריבוי קולות אינהרנטי באופן שמפרה
9 את שוק הדעות ומאפשר למשתמשים להגיב במהירות על תכנים שעל פי הנטען פוגעים
10 בהם (...).

11
12 לצד זאת, יש להכיר גם בחסרונות המסוימים המאפיינים, למרבה הצער, את השיח
13 ברשתות החברתיות לא אחת. כך, הנגישות והזמינות של המדיה החברתית מאפשרת
14 גם הפצה מהירה ורחבה של פרסומי הסתה ושנאה, מידע כוזב ומטעה ("Fake
15 News") או פרסומים פוגעניים ומכפישים (...). הפלטפורמה הדיגיטלית מאפשרת
16 גם לבצע ביתר קלות אקטים של ביוש ("Shaming") בנסיבות שאינן בהכרח רצויות
17 (...). כפי שציין השופט י' עמית:

18
19 'מתן חסינות לפרסום בפייסבוק מפני איסור לשון הרע, משקפת גישה רומנטית-משהו
20 כלפי כיכר השוק הוירטואלית על ההמולה השוררת בה, ריחותיה וצבעיה. קבלת גישתו
21 של בא כוח המבקש לגבי זירת הפייסבוק משמעה התרה מוחלטת של הרסן, ובמקום
22 שכיכר השוק תוצף באלף פרחים של חופש הביטוי, עלול דווקא הניחוח הכבד של מי
23 השופכין שעלו על גדותיהם להשתלט על השיח. איסור לשון הרע, על מכלול החסינויות
24 וההגנות שבו, תוך יישומו המושכל והתאמתו לעידן המודרני – כולל ההתחשבות בטיב
25 הפרסום ובזירת הפרסום בבחינת 'המדיום הוא המסר' – יש בו כדי לאזן בין מוכרי
26 הפרחים בכיכר השוק לבין אחרים, שמרכולתם גסה ודברי הבלע והכזב שלהם
27 מבקשים למלא את החלל' (רע"א 1688/18 סרנה נ' נתניהו ואח' (15.4.18) פסקה 4)'''
28 (פסקאות 36-37 לפסק הדין).

29
30 בהמשך, עמד בית המשפט העליון על עקרונות האיזון הנחוץ בעת החלת החוק על התבטאויות
31 ברשתות החברתיות, כדלקמן:
32

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

1 "אם כן, כל הכרעה הנוגעת לאופן תחולתו של החוק על התבטאויות שונות ברשתות
2 החברתיות כרוכה מטבעה במאמץ פרשני, שנועד לגשר על 'פער הדורות'. זאת בניסיון
3 לשמור על נקודת האיזון הנכונה בין מימוש תכליתו של חוק איסור לשון הרע, לבין
4 האינטרסים הציבוריים כבדי המשקל הניצבים מנגד, ובראשם כמוהן חופש הביטוי –
5 שהוא כידוע 'ציפור נפשה' של הדמוקרטיה (...). בהתאם, יש לנקוט משנה זהירות
6 ולהימנע מפרשנות שתייצר אפקט מצנן המרתיע מפני התבטאות לגיטימית וחופשית
7 ברשת האינטרנט (...)" (שם, בפסקה 38 לפסק הדין; וראו גם ספרם של גנאים, קרמניצר
8 ושנור, דיני לשון הרע – הדין המצוי והדין הרצוי (מהדורה שנייה מורחבת, 2019) בעמ'
9 249-253).

10
11 11. ענייננו מעלה את השאלה של החלת חוק איסור לשון הרע על התבטאויות של אדם שניתן
12 להגדירו כ"מוביל דעה" ברשת האינטרנט. מאפיין מרכזי של "מוביל דעה", הגם שלא היחיד, הינו
13 שתכניו אינם רק זוכים לתפוצה רחבה, אלא גם משפיעים בפועל על ההתנהגות של הקהל הנחשף
14 להם והנוטה לייחס להם משקל (על מאפייני "מובילי דעה" "Opinion Leader" או "Thought
15 Leader" ראו למשל בספרה של מיכל לביא, אחריות מתווכי תוכן לעוולות ביטוי: הקשר חברתי,
16 משפט וטכנולוגיה (2018) בעמ' 46-47). לא אתיימר במסגרת פסק הדין לערוך ניתוח ממצה של
17 סוגיה מורכבת זו. כמו כן נראה כי השוני בין המאפיינים הפוטנציאליים הן של "מובילי דעה" ברשת
18 על גווניהם והן של תכני הפרסומים, מצדיקים להתייחס אליה בזהירות, ולהתקדם צעד צעד
19 ממקרה למקרה, בהתאם לעקרונות הכלליים של החלת דיני לשון הרע על פרסומים ברשתות
20 החברתיות, כמובא לעיל.

21
22 יחד עם זאת, ניתן לומר כבר עתה, כי אין לקבל את טענת ב"כ התובע הדורש מהנתבע לעמוד
23 בסטנדרטים עיתונאיים של כלי תקשורת מסורתיים כתנאי לכינון הגנה מפני תביעת לשון הרע
24 כדוגמת אלו שפורטו בדנ"א 2121/12 פלוני נ' דיין-אורבך (18.9.14) (להלן: עניין "דיין-אורבך").
25 אכן, ככל שיבקש אדם שאינו עיתונאי ליהנות מהגנת "העיתונות האחראית" שעוצבה בעניין דיין-
26 אורבך על יסוד סעיף 15(2) לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן: "חוק איסור לשון הרע")
27 או "החוק" (הרי שיהא עליו לעמוד בדרישות האתיות העיתונאיות ובכללן חובת הברור המתאימה
28 על מנת ליהנות מהגנה זו (עניין דיין-אורבך, בפסקאות 63-64 לפסק הדין של כב' הנשיא גרוניס).
29 אולם בוודאי שאין לומר שעמידה בחובות האמורות הינה תנאי לכינון של הגנות אחרות המנויות
30 בחוק.

31
32 גישה כזו הינה מחמירה יתר על המידה, והיא נושאת בחובה פוטנציאל ל"אפקט מצנן" רב. הנתבע,
33 אף אם ייחשב כ"מוביל דעה" כהגדרת הצדדים, אינו "כלי תקשורת" ולא חלים ביחס אליו

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

הרציונאליים המתאימים לדיון בחובות המוטלות על כלי תקשורת (ראו בספרם של גנאים, קרמניצר
ושנור, לעיל, בעמ' 290-291).

מן העבר האחר, כוח ההשפעה שצובר אדם שהוא "מוביל דעה" כלפי התנהגות עוקביו, עשוי להצדיק
הכרה בעצמה מסוימת של מגבלות על פרסומיו, מעבר לאלו החלות על אדם מן השורה, שאינו עוסק
בדרך קבע בהשמעת התבטאויות ואינו נהנה מקהל של מאזינים המושפעים מעמדותיו. בהשאלה
מהמירה "חכמים היזהרו בדבריהם" (משנה, מסכת אבות, פרק א' משנה יא') ניתן לומר
"משפיענים היזהרו בפרסומיהם".

הגבלות כגון דא אינן ייחודיות ל"מובילי דעה" הפועלים ברחבי הרשת דווקא (ראו והשוו, בהקשר
אחר: בג"ץ 2684/12 י"ב בחשוון התנועה לחיזוק הסובלנות בחינוך הדתי נ' היועץ המשפטי
לממשלה (9.12.15) בפסקאות 57-58 לפסק דינו של כב' המשנה לנשיאה רובינשטיין). עם זאת
מאפייני הובלת הדעה ברשת, ובכלל זאת קלות הפרסום והפצתו, התדירות והמיידיות, מהוות
הצדקה מיוחדת להחלתן.

כך למשל, היותו של אדם "מוביל דעה" ברשת, עלולה להקנות בידיו כוח אפקטיבי לביצוע "ביוש"
(shaming) כלפי מושאי הפרסום, וזאת לנוכח ההיקף הרחב של הנמענים, שרבים מהם
מלכתחילה, מזדהים עם עמדות המפרסם ומייחסים להן משקל סגולי גבוה. אחת הסכנות הטמונות
ב"ביוש" הינה פגיעה לא מידתית במושא הפרסום, ולהשפלתו ברבים באופן לא פרופורציונאלי,
אף אם עשה מעשה שראוי להתבייש בו (מיכל לביא, "ביוש לנצח", משפטים מט תשע"ט 439,
451). ברי, כי היותו של המפרסם "מוביל דעה" עלולה להעצים את השפלת מושא הפרסום, ולהגביר
את הסיכון של פגיעה לא מידתית כאמור. כל זאת, בפרט כאשר עסקין כבעניינו במצב של פערי
כוחות מהותיים בין "מוביל הדעה" לבין מושא הפרסום שהוא אדם פרטי, שעמדותיו אינן מעוררות
עניין ציבורי של ממש ואין להן משקל של ממש בציבוריות, ובהתאם הטעמים שביסוד חופש הביטוי
כלפיו אינם מתקיימים במלוא עוזם.

נקודת האיזון בין השיקולים עשויה להשתנות כמובן, כתלות בין הייתר במידת הציבוריות
וההשפעה של "מוביל הדעה", במידת הציבוריות או האנונימיות של מושא הפרסום, ובמידת
החומרה של מעשהו מזה ושל הפרסום נגדו מזה. כך למשל, ומבלי למצות, ניתן להניח כי כאשר
"מוביל הדעה" מבקר אנשי ציבור ורשויות שלטון, שביחס אליהם מתקיימים הטעמים שביסוד
חופש הביטוי במלוא עוצמתם, יזכה הביטוי לדרגה גבוהה של הגנה במסגרת החוק.

המגבלות האמורות על פרסומים של "מוביל דעה" יכול שיבואו לידי ביטוי, בין הייתר, בפרשנות
ההגנות של חוק איסור לשון הרע, ובפרט בפרשנות של המונחים בעלי הרקמה הפתוחה כגון דרישות

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

1 תום הלב והסבירות שבסעיפים 15 ו- 16 לחוק. כן הן עשויות לבוא לידי ביטוי במסגרת כימות גובה
2 הפיצוי (ראו והשוו: ת"א 16471-09-16 קליין נ' סנדל (24.11.19) שעסק בפרסום בפייסבוק של
3 שחקנית שלה עוקבים רבים, נגד אדם שעסק בהולכת כלבים).

4
5 יוער כי במקרה דנא, הן התובע והן הנתבע מגדירים את הנתבע כ"מוביל דעה", והנתבע אף מגדיר
6 עצמו כאחד "מבין מובילי הדעה הבכירים בישראל". לכן אין צורך לבחון את השאלה העובדתית
7 של סיווגו של המפרסם כ"מוביל דעה" העשויה להתעורר במקרים אחרים (ראו והשוו לפסק דין
8 אחר בעניינו של הנתבע, אף הוא בהקשר לפרשת אלאור אזריה - ת"א (ת"א) 39830-09-17 נועה
9 דרוקר נ' יואב אליאסי (4.8.20) פסקה 21 לפסק הדין. באותה פרשה נשללה הטלת אחריות על
10 הנתבע כ"משדל". בעניינו עסקין בתביעה כלפי פרסום הנתבע כ"מבצע עיקרי" ולא נטען כי יש
11 לייחס לו כביכול אחריות של "משדל").

הפרסום הראשון

12 12. הפרסום הראשון עניינו בתמונת ה"קולאז'" של פרסומי התובע על רקע תמונתו, ולצידה כיתוב
13 הנתבע: "אברבנאל, תעשו ספירה נראה לי ברח לכם אחד; משפחת אזריה תבדקו יש מצב
14 שהאיומים והכדור אקדח הגיעו מהכיוון הזה".

15 13. כידוע, בחינת ביטוי במסגרת עוולה לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן: "החוק")
16 או "חוק איסור לשון הרע" נעשית בארבעה שלבים: בשלב הראשון, יש לשלוף מתוך הביטוי את
17 המשמעות העולה ממנו לפי אמות המידה המקובלות על האדם הסביר, כלומר יש לפרש את הביטוי
18 באופן אובייקטיבי, בהתאם לנסיבותיו החיצוניות וללשון המשתמעת; בשלב השני, יש לברר אם
19 מדובר בביטוי אשר החוק מטיל חבות בגינו, דהיינו האם מדובר ב"לשון הרע" וב"פרסום" בהתאם
20 לסעיפים 1 ו- 2 לחוק; בשלב השלישי, בהנחה שעברנו את המשוכה השנייה, יש לברר אם עומדת
21 למפרסם אחת ההגנות המנויות בסעיפים 13 – 15 לחוק; השלב האחרון, הוא שלב הפיצויים (ע"א
22 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' הרשקוביץ, פ"ד נח, 558 (3) 568). להלן נבחן רכיבים אלה.

"פרסום" ו"לשון הרע"

23 14. אין חולק כי הסטטוס שפרסם הנתבע בדף הפייסבוק שלו הינו בבחינת "פרסום". הפרסום הנדון
24 אף מהווה "לשון הרע". "לשון הרע" מוגדרת בסעיף 1 לחוק כך:

30 1. לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

31 (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;

32 (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחדים לו;

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

"...

משמעות האמירות הנבחנות "נלמדת מתוכן, והן מתפרשות על פי מובנן הרגיל והטבעי בהתאם לאמות מידה אובייקטיביות. אמת המידה לבחינת האמירה כלשון הרע אינה תלויה בכוונת המפרסם, או באופן בו הובן הפרסום על ידי הנפגע... על פי המבחן האובייקטיבי, נבחנת ההשפעה שיש לאמירות על ההערכה לה זוכה האדם בעיני הציבור... לצורך גיבוש עוולה בגין לשון הרע, אין צורך להוכיח כי אדם בפועל הושפל או בזהה. די שהפרסום עלול היה להביא לתוצאה זו" (ההדגשה במקור, ע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי (4.8.08) בפסקה 18 (להלן: עניין "נודלמן")).

15. המשמעות האובייקטיבית הפשוטה של חלקו הראשון של הכיתוב שהוסיף הנתבע ("אברבנאל, תעשו ספירה נראה לי ברח לכם אחד") הינו כי הנתבע לקוי בנפשו. עם זאת, אין מדובר, כפי שניסה הנתבע לטעון, בציון סטירילי-רפואי של האפשרות שהתובע אינו בריא בנפשו, אלא בניסוח סרקסטי, עוקצני, על דרך העקיפין והרמיזה, שיש בו כדי לבזות את התובע ולהשפילו.

חלקו השני של הכיתוב ("משפחת אזריה תבדקו יש מצב שהאיומים והכדור אקדח הגיעו מהכיוון הזה") משמעו העלאת החשד כי הנתבע אחראי לאיומים ולכדור האקדח שנשלח למשפחת אזריה. חשד זה בוודאי יש בו פוטנציאל לעשות את התובע מטרה לשנאה.

היעדר הגנת "אמת הפרסום"

16. לנתבע לא עומדת הגנת "אמת הפרסום".

סעיף 14 לחוק מורה כי בתביעה בשל לשון הרע "תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".

ההגנה מורכבת משני יסודות: אמיתות הפרסום, ועניין ציבורי בפרסום. אמיתות הפרסום הינה שאלה עובדתית, הבוחנת את תוכן הפרסום, על פי המובן שייחס לתוכנו הקורא הסביר, מול המציאות העובדתית. קיום עניין ציבורי הינו שאלה ערכית, הבוחנת האם קיים אינטרס חברתי המצדיק את הכשרת הפרסום הפוגעני (ראו למשל ע"א 723/74 הארץ נ' חב' החשמל, פ"ד לא(2) 281 [1977]). כפי שהובהר בעניין נודלמן "הרציונאל למתן הגנה לפרסום אמיתי שיש בו ענין ציבורי טמונה בהנחה כי בעניינים בעלי משמעות ציבורית עדיף גילוי האמת, גם אם יש בכך פגיעה בפרט, אשר כלפיו מוטחים דברי ביזוי והשפלה. לא כך הוא, כאשר מדובר בפרסום אמיתי שאין בו ענין ציבורי, או בפרסום שקרי, אפילו יש בו מימד של ענין ציבורי" (שם, בפסקה 23; וראו גם עניין "דיין-אורבך" בפסקה 22 לפסק דינו של כב' הנשיא א' גרוניס).

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

1
2 נטל ההוכחה של אמיתות הפרסום מוטל על הנתבע. נטל זה "אינו עניין של מה בכך" (דנ"א 7325/95
3 ידיעות אחרונות נ' קראוס, פ"ד נב(3) 1 [1998]). מידת ההוכחה הנדרשת לצורך הוכחת אמת
4 הפרסום "עומדת ביחס מתאים לרצינותו וחריפותו של תוכן הפרסום" (עניין נודלמן, פסקה 24
5 לפסק הדין; ע"א 670/79 הוצאת עיתון הארץ נ' מזרחי, פ"ד מא(2) 169, 186 (1987)). מקום בו
6 הפרסום מייחס לנפגע ביצוע עבירות פליליות "מקובל לדרוש מהטוען לתחולת הגנת אמת הפרסום
7 להביא ראיות בעלות משקל משמעותי התואם את חומרת ההאשמות" (ע"א 10281/03 קורן נ'
8 ארגוב [2006] בפסקה 14 להלן: עניין "קורן"). יחד עם זאת, כפי שהובהר בעניין קורן (בפסקה 12
9 לפסק הדין) "אין נדרשת זהות מוחלטת בין מצב הדברים בפועל לבין תוכן הפרסום, אלא נדרש כי
10 המשמעות הכללית העולה מן הפרסום והתוכן העולה ממנו יתאמו".
11

12 17. בענייננו, הפרסום המבזה את התובע בשל מגבלות נפשיות אינו יכול לזכות להגנת "אמת
13 הפרסום" אף אם מבחינה עובדתית התובע סובל מבעיות כאלה. זאת, מאחר שמשמעות הפרסום
14 כאמור אינה ציון עובדה בדבר קשיים נפשיים של התובע, אלא הבעת דעה מלעיגה כלפיו. כמו כן,
15 ממילא לא מתקיים ביחס לעובדה זו רכיב ה"עניין לציבור".
16

17 ביחס לחלקו הנוסף של הפרסום, הנתבע לא הוכיח, ואף לא טען, כי לתובע יש קשר ממשי כלשהו
18 לאירוע של שליחת כדור האקדח למשפחת אזוריה. ממילא מדובר בהאשמה חמורה, אשר היה צורך
19 לבסס אותה בראיות של ממש, ואילו כאן לא הובאה ולו ראשית ראיה. משכך גם כאן לא עומדת
20 לנתבע הגנת "אמת הפרסום".
21

היעדר הגנת "תום הלב"

22 18. לנתבע אף לא עומדת הגנת "תום הלב".
23

24
25 סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע קובע כי תהא זו הגנה טובה לנתבע, אם עשה את הפרסום בתום
26 לב באחת הנסיבות המנויות בסעיפי המשנה של סעיף 15. התנאים לכינון ההגנה הם אפוא שניים:
27 תום לב בביצוע הפרסום, וביצועו באחת הנסיבות המנויות בסעיפי המשנה של סעיף 15. הנתבע לא
28 פירט במפורש על איזו חלופה בסעיף 15 הוא מבקש לבסס את הגנתו, אולם בהתאם לכתב ההגנה
29 (סעיפים 37.4 ו-45) ולסיכומי בא-כוח הנתבע (בעמ' 33 ש' 25-26) ששם נזכרה הגנת תום הלב
30 בהקשר של "ענין ציבורי" נראה כי החלופה הרלבנטית שלה טוען הנתבע הינה זו שבסעיף משנה
31 15(4) המורה כך:
32

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

1 הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד... ציבורי, בשירות ציבורי או
2 בקשר לעניין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו
3 באותה התנהגות.
4

5 19. הגנת תום הלב עשויה לפרוס את חסותה גם על ביטויים שהנתבע לא הוכיח את אמיתותם, ואף
6 על ביטויים שאינם אמת. בדיון הנוסף בעניין דיין-אורבך, עמד כב' הנשיא גרוניס על תנאיה של
7 הגנה זו כדלקמן:
8

9 "הגנת תום הלב, הקבועה בסעיף 15, קמה בהתקיים שני תנאים מצטברים. האחד הוא
10 כי הנתבע עשה את הפרסום בתום לב, והשני הוא כי הפרסום נעשה באחת הנסיבות
11 המנויות בסעיפי המשנה של סעיף 15 לחוק. החלופות שבסעיפי המשנה משקפות
12 קשת רחבה של נסיבות שבהן אף אם לא הוכחו תנאי הגנת אמת הפרסום, מוצדק כי
13 הפרסום ייהנה מהגנה. בכך ניתן ביטוי לאינטרסים שונים, נוסף על האינטרסים
14 שבסוד הגנת אמת הפרסום, אשר ראויים להגנה, אף במחיר של פגיעה בשם הטוב של
15 הנפגע (ולעיתים גם בזכויות אחרות). בכל אחת מן החלופות הקבועות בסעיפי המשנה
16 של סעיף 15 לחוק ניתן ביטוי לאינטרס אחר. אינטרסים אלה מגוונים הם וקצרה
17 היריעה מלהתייחס בהרחבה לכולם. לשם הדוגמה, החלופה שבסעיף 15(4) לחוק באה
18 להגן על הבעת דעה על נפגע ציבורי או בקשר לעניין ציבורי...
19

20 להבדיל מהגנת אמת הפרסום, תחולתה של הגנת תום הלב אינה תלויה באמיתות
21 הדברים שפורסמו... על כן הגנה זו תהא רלוונטית בדרך כלל במקרים שבהם הפרסום
22 אינו אמת או שמסיבות שונות לא ניתן להוכיח כי הוא נכון".
23

24 20. משמעות מושג "תום הלב" בהגנת תום הלב "אינה בהכרח תואמת בתכניה את משמעותו של
25 מושג זה בהקשרים אחרים של המשפט. הגנת תום הלב בדיני איסור לשון הרע עניינה דרך
26 התנהגות ומצב נפשי מסוים של המפרסם, אשר בנסיבות מסוימות, בהצטרפן לפרסום לשון הרע,
27 יצדיקו מתן פטור למפרסם מאחריות" (עניין נודלמן, בפסקה 26; א' שנהר, דיני לשון הרע,
28 התשנ"ז-1997, בעמ' 260).
29

30 21. הנחיית המחוקק לעניין מהותו של תום הלב, נעשתה בחזקות ראייתיות הקבועות בסעיף 16
31 לחוק. סעיף משנה (א) עניינו ביסוד "החיובי" של החזקה, דהיינו בהתקיים הנסיבות הקבועות בו
32 תקום חזקה שהפרסום נעשה בתום לב; ואילו סעיף משנה (ב) עניינו ביסוד "השלילי" של החזקה,
33 כך שבהתקיים הנסיבות הקבועות בו תקום חזקה שהפרסום נעשה שלא בתום לב. וכך מורה סעיף:
34

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

1 (א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15
2 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום
3 לב.

4 (ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים בפרסום אחת
5 מאלה:

6 (1) הדבר שפורסם לא היה האמת והוא לא האמין באמיתותו;
7 (2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח
8 אם אמת הוא אם לא;

9 (3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים
10 המוגנים על ידי סעיף 15.

11
12 22. כפי שניתן להיווכח, יסוד מרכזי בכינון החזקות, הן החזקה החיובית והן בחלופה (3) לחזקה
13 השלילי, הינו יסוד **סבירות** הפרסום. על מהותו של רכיב הסבירות, כמאזן בין חופש הביטוי לבין
14 ההגנה על כבוד האדם, עמדה כב' השופטת פרוקצ'יה בעניין **נודלמן** (בפסקה 28) כדלקמן:

15
16 "יסוד **הסבירות** בפן החיובי והשלילי של חזקת תום הלב הוא מושג נורמטיבי-ערכי.
17 הוא בנוי על איזון בין הערכים המתנגשים בתחום האיסור על לשון הרע. תנאי הסבירות
18 לצורך חזקת תום הלב מאזן בין חופש הביטוי להגנה על כבוד האדם. יסוד הסבירות
19 מחייב בחינת מידתה ואיכותה של הפגיעה על פי נסיבותיה והערכה נורמטיבית אם
20 היא ראויה להגנה (עניין **פלוס**, 900). להתנהגות המפרסם טרם הפרסום, בעת
21 הפרסום, ולאחריו, ישנה השלכה בבחינת סבירות הפרסום. טיב הפרסום ותוכנו
22 משפיעים על מידת סבירותו (שנהר, 5-264; ע"א 4607/92 קליין נ' רונן, 13.6.94)...
23 מתחם הסבירות הנורמטיבי, שבגדרו נעשה הפרסום, עשוי להצביע על תום לבו של
24 מפרסם לשון הרע. חריגה ממתחם הסבירות יוצרת חזקה של חוסר תום לב, שאם לא
25 תופרך, תכשיל הרמת הגנה למפרסם על התבטאותו הפוגענית"

26
27 23. היבט נוסף שיש להבהיר ביחס להגנת תום הלב הרלבנטית לענייננו שבסעיף 15(4) לחוק, הינו,
28 שהיא חלה בהתאם ללשונה, ביחס לפרסום שהוא **הבעת דעה**. זאת, במובחן מפרסום שאינו אלא
29 **ציון עובדה**. לסיווג פרסום בעניין ציבורי כהבעת דעה או כציון עובדה, השלכה על היקף ההגנה
30 המוענקת לו. בעוד שסיווג הפרסום כהבעת דעה עשוי להעניק לו את ההגנה הרחבה יחסית של תום
31 לב בהבעת דעה על עניין ציבורי, הרי שסיווגו כאמירת עובדה גרידא ישלול ממנו הגנה זו, ויותירו
32 עם הגנות אחרות העשויות להיות מצומצמות יותר. מכאן, וכפי שהובהר לא אחת בפסיקה "**השאלה**

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

מתי אמירה היא תיאור עובדתי ומתי היא הבעת דעה אינה פשוטה, והיא סוגיה עובדתית-משפטית מעורבת ומורכבת" (עניין נודלמן, בפסקה 34 לפסק הדין).

ביחס למישור העובדתי של ההבחנה בין עובדה לדעה נפסק בע"א 3199/93 קראוס נ' ידיעות אחרונות בע"מ, פ"ד מט(2) 843, 856-857 [1995] כי "בסיווג האמרה יש לתת משקל לאופן שבו היא נתפסת בעיניו של הקורא הסביר. רוצה לומר, האם סובר הוא כי הוא מוזמן לשפוט את האמרה, או שמא מתבקש הוא לאמצה כעובדה וללא ביקורת עצמאית? הרושם הכללי שיוצר מירקם הכתבה בעיני הקורא הסביר הוא שחולש על סיווגה של האמרה, ואין הוא מנתח ניתוח מדוקדק של כל אמרה ואמרה. רושם זה מושפע מניסוחה של האמרה, ממקומה בכתבה ובמבנה הכולל שלה. לא מן הנמנע שתכנים זהים יסווגו באופן שונה באותה כתבה".

כמו כן, בהתאם לכלל שהתגבש בפסיקה "יכול פרסום להיחשב כהבעת דעה אם דברי המפרסם נוסחו בו כהבעת דעה; אם צוינו על ידיו עובדות האמת שעליהן סמך את דעתו; אם הקפיד להבחין בין העובדות לבין דעתו ואם קיימת זיקה סבירה בין עובדות האמת לבין הדעה שגיבש על יסודן" (ע"א 323/98 שרון נ' בנזימן, פ"ד נו(3) 245, 254 [2002] (להלן: "שרון") והמקורות הנזכרים שם).

יחד עם זאת, לעיתים הניסיון לבצע סיווג של הפרסום לפי המבחנים העובדתיים, אינו מספק, וגם לאחריו נותר הפרסום בתחום האפור שבין הבעת דעה לציון עובדה. כמו כן, הדרישות הצורניות של ניסוח הפרסום כהבעת דעה והקפדה על הבחנה בין עובדות לדעות, שדומה שמתאימות באופיין בעיקר לפרסום של עיתונאי מקצועי, אינן תנאי שבלעדי אין. לעיתים יסווגו ביטויים כהבעת דעה, גם כאשר הם אינם עומדים בדרישות אלה (עניין שרון, בעמ' 265).

באותם מקרים שבהם לאחר ניתוח במישור העובדתי הסיווג עדיין לא חד משמעי, מתחזק משקלם של שיקולי מדיניות משפטית, להעדיף את הפרשנות המתיישבת עם הגנה רחבה יותר על חופש הביטוי. כדברי בית המשפט (כב' השופט א' מצא) בעניין שרון (בעמ' 267):

"כאשר הנפגע מפרסום לשון הרע הוא איש ציבור, והפרסום נוגע לנושא הכרוך בעיסוקיו הציבוריים ושהוא מעניינו של הציבור, הרי שבפרשנות משמעות של הפרסום לעניין תחולתה על המפרסם של איזו מההגנות הנתונות לו לפי החוק, יש להעדיף את הנוסחה הפרשנית המתיישבת עם עקרון חופש הביטוי על פני הנוסחה הפרשנית המייחסת את עיקר המשקל לזכותו של הנפגע להגנת שמו הטוב".

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

24. בענייננו, כפי שפורט לעיל, משמעות הביטוי "אברבנאל, תעשו ספירה נראה לי ברח לכם אחד" אינה ציון עובדה רפואית שהתובע סובל ממחלת נפש. המשמעות, בשים לב לאופן הניסוח הסרקסטי, הינה הבעת דעה השמה את הנתבע ללעג (ראו פסקה 15 לעיל). הביטוי הנוסף "משפחת אזריה תבדקו יש מצב שהאיומים והכדור אקדח הגיעו מהכיוון הזה" אף הוא בגדר הבעת דעה. לא עולה ממנו קביעת עובדה שאכן לתובע יש קשר לכדור האקדח, אלא הוא מבטא באופן מובהק הבעת חשד, וזאת על רקע פרסומיו של התובע עצמו נגד צ'ארלי אזריה, שהובאו כלשונם על ידי הנתבע במסגרת פרסומו.

הבעת הדעה של הנתבע בפרסומו, בהקשרה הכולל, מהווה הבעת דעה ב"עניין ציבורי" – איום על משפחת אזריה על רקע פרשת אלאור אזריה. לצורך הבנת ההקשר של הבעת הדעה, אין מקום לבצע הבחנה בין שני רכיבי הביטוי, אלא יש לקרוא אותם בהקשר השלם של הפרסום, העוסק כאמור בעיקרו, בסוגיית האיום על משפחת אזריה.

מכאן, התבטאות הנתבע עומדת בתנאים הראשוניים לבחינת תחולת הגנת תום הלב בקשר להבעת דעה בעניין ציבורי, בהתאם לסעיף 15(4) לחוק.

25. איני סבור שהתובע הוכיח את קיום "החזקה השלילית" של היעדר תום לב, אשר בסעיף 16(ב) לחוק. מחקירתו הנגדית של הנתבע התרשמתי כי הוא ביקש להביע את דעתו האמיתית ביחס לתובע על רקע התבטאויותיו החמורות של התובע, וכי הנתבע האמין באמונה כנה שיש בהן משום איום על צ'ארלי אזריה וכי אפשר שקיים קשר בין התובע לבין שליחת הכדור למשפחת אזריה (עמ' 24 ש' 14-36). לא מצאתי שהוכח שהנתבע **התכוון** על ידי הפרסום לפגוע בתובע באופן לא מידתי (אף אם בפועל התרחשה פגיעה כזו) או כי היה עליו, כמי שאינו עיתונאי מקצועי ואשר לא ניסה לשוות לפרסומו אופי של פרסום עיתונאי, לנקוט באמצעי בירור נוספים. ממילא, עסקינן בהבעת דעה, הנסמכת על פרסומים של התובע עצמו, אשר התובע הודה באמיתותם. כלומר, הרכיבים העובדתיים בפרסום (העובדה שהתובע פרסם את שייחס לו הנתבע) אשר ביחס אליהם סוגיית בירור האמת רלבנטית, הינם אמת.

26. מכאן השאלה העיקרית הינה האם הפרסום של הנתבע "חרג מתחום הסביר", כלשון החזקה שבסעיף 16(א) לחוק. בחינת פרסום הנתבע, על רקע מכלול נסיבות העניין, מוביל לטעמי למסקנה כי הפרסום **חרג מתחום הסביר, וזאת מאחר שהוא גרם לביוש חסר פרופורציה של הנתבע, הגם שהתבטאויות הנתבע הן כאלו שיש להתבייש בהן.**

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

מסקנה זו, כפי שיפורט להלן, מתבססת בעיקרה על פערי הכוחות בין הצדדים, בהיות הנתבע "מוביל דעה" כהגדרתו שלו ואילו התובע אדם פרטי שלהתבטאויותיו אין משקל של ממש בציבור, וכן על תוכנו של הפרסום ועל אופיו המבזה.

27. נקודת המוצא הינה שאכן, כאמור, התבטאויות התובע, שאותן ציטט הנתבע בפרסומו, הינן בגדר דברי נאצה מבישים. יחד עם זאת, התובע הינו אדם פרטי, שמפרסם את דבריו בדף פייסבוק דל עוקבים ולא מוכר בציבור. מצוקתו הנפשית של אדם המתבטא באופן שבו התבטא התובע, ניכרת לעין, ולא בכדי אף הנתבע מצא לנכון לאזכרה בפרסומו. בנסיבות אלה, אין כל עניין ציבורי של ממש בפרסומים אלה, ואדם מן היישוב שפרסומי הנתבע יגיעו לידיעתו, צפוי לפטור אותם כלאחר יד, לראות בהם דברי בלע, ולא לייחס להם משקל של ממש. לכל היותר, יש להפנות את הדברים לידיעת משטרת ישראל ומשפחת אזריה, על מנת לברר האם נשקף סיכון כלשהו מהדובר, אולם מעבר לכך אין כל עניין לציבור הרחב לעסוק בהם ובתובע.

יש לזכור, כי הגם שההגנה שבסעיף 15(4) חלה גם על התבטאויות כלפי אנשים פרטיים בעניינים ציבוריים, הרי שהטעמים שבעטיה מתפרשת הגנה זו בפסיקה באופן רחב, רלבנטיים בעיקרם לביטויים כלפי אנשי ציבור. כך למשל, הנימוקים שלפיהם יש להכיר בסובלנות רבה יותר כלפי אנשי ציבור בשל החשיבות הדמוקרטית של הביקורת על השלטון ועל נושאי תפקידים בעלי כוח כלפי הציבור, בשל הסיכון האינהרנטי שאנשי ציבור נוטלים על עצמם לפגיעה בשמם ובשל נגישותם לאמצעי התקשורת למתן מענה – אינם חלים כאשר מדובר בביטוי כלפי אדם פרטי, בפרט אדם מוחלש כדוגמתו של התובע (ראו למשל הדיון בהגנה זו, ברע"א 10520/03 **בן גביר נ' דנקנר** (12.11.06) בפסקאות 19 ו-22 לפסק דינו של כב' המשנה לנשיאה ריבלין, להלן: עניין "**בן גביר**").

הנתבע לא הסתפק בהפניית המידע למשטרה ולמשפחת אזריה (ככל שעשה כן) אלא פרסם את הדברים בדף הפייסבוק שלו, וליווה אותם בהתבטאות היוצרת ביזוי וביוש ציבורי ניכרים כלפי התובע. אילו הנתבע היה אדם פרטי, כדוגמת התובע, אפשר שלא היה בכך משום פרסום אסור. אולם הנתבע אינו "אדם פרטי". הנתבע, בהתאם לתשתית העובדתית המוסכמת על הצדדים בתיק דנא, הינו בגדר "מוביל דעה". בהתאם להגדרת הנתבע עצמו, הוא אף "**מבין מובילי הדעה הבכירים בישראל**".

כאשר הנתבע מתייחס באופן אישי לאדם כלשהו, ומביע ביחס אליו את דעתו, השפעתו הפוטנציאלית של הפרסום הינה רבה, ובהתאם, ככל שמדובר בפרסום פוגעני, מידת הפגיעה הגלומה בו גבוהה. טענת הנתבע כי הינו בגדר "מוביל דעה" ואף "מוביל דעה בכיר" אינה מתיישבת עם טענת הגנה מיתממת שלפיה לא ידוע לו כביכול האם התבטאויותיו משפיעות על התנהגות עוקביו ועלולות לגרום להם לפעול בהתאמה לאותן התבטאויות.

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

28. לכך יש להוסיף את התוכן של פרסום התובע ואת אופיו. התבטאויות התובע המביעה לעג על מצבו הנפשי של הנתבע, על רקע פרסומיו, בצירוף ההאשמה החמורה בדבר הקשר שלו עם שליחת כדור האקדח למשפחת אזריה, מהווה "ביוש" מובהק. בהינתן שהתובע הינו אדם פרטי, שלעמדותיו אין משקל ציבורי ושאינן בעיסוק בו ובעמדותיו עניין ציבורי של ממש, ובהינתן העוצמה הציבורית של התבטאויות הנתבע בהתאם לשיטתו שלו, הרי שתוכן הביוש וצורתו, מהווים פגיעה הרבה מעבר לנדרש לשם השגת התכלית שאותה ביקש הנתבע לטענתו להשיג – הצפת הסיכון הגלום כביכול מהנתבע.

29. הנה כי כן, פרסומו של הנתבע כלפי התובע "חרג מתחום הסביר". מטעם זה, לא מתקיימת החזקה שבסעיף 16(א) לחוק, וכן, היעדר הסבירות והפגיעה העודפת בנתבע, משמעה שלא מתקיים לגבי הפרסום רכיב "תום הלב" הנדרש כתנאי לתחולת ההגנות שבסעיף 15 לחוק.

המסקנה העולה מהמקובץ הינה שפרסומו הראשון של הנתבע מהווה לשון הרע, וכי הנתבע לא הוכיח קיומה של אחת מההגנות המנויות בחוק.

הפרסום השני

30. בניגוד לפרסום הראשון, הרי שביחס לפרסום השני התובע לא הוכיח כי מדובר בלשון הרע.

על מנת שניתן יהיה לבחון את הפרסום, כך שניתן יהיה לחלץ ממנו את המשמעות שהיה מייחס לו נמען סביר, היה על התובע לצרף את הפרסום במלואו. הפרסום, לדברי התובע, כלל גם הקלטה של הודעה קולית ששלח לנתבע, וכן צילומי מסך שבהם נראים חלקי התכתבויות בין התובע לנתבע. ברם, התובע לא צירף את ההקלטה, ואף לא את הסטטוס במלואו, ולא ניתן לראות בחלק שצורף את כלל המלל וכן את הצילומים הנטענים מתוך ההתכתבות הפרטית בין הצדדים.

מדובר בפרסום אחד שיש לבחון אותו כמכלול, ולכן הימנעות התובע מהבאת מלוא הסטטוס בפני בית המשפט, נזקפת לחובתו, ואינה מאפשרת לעמוד על טיבו של הסטטוס, וממילא אינה מאפשרת לקבוע שמדובר ב"לשון הרע". די בכך כדי לדחות את רכיב התביעה בגין הפרסום השני.

31. לכך יש להוסיף, שבניגוד לסטטוס הראשון, הקצר, שתוכנו מדבר בעד עצמו, הרי שהסטטוס השני כולל מלל ארוך, והתובע לא טרח לפרט מהן האמירות שיש בהן משום לשון הרע כלפיו. הימנעות מפירוט המלל המהווה לפי הטענה את לשון הרע עשויה להוות עילה לסילוק על הסף של תביעה (ראו למשל ת"א (ת"א) 44273/07 יחזקאל נ' יתום (8.11.07)) וממילא לדחייתה בתום ההליך, בהיעדר בקשה נפרדת למחיקה על הסף כבמקרה דנא.

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

32. יוער כי ב"כ התובע התייחס בסיכומיו לגידופים מסוימים בסטטוס (בפרט התייחס לביטוי "סמרטוט") אולם אלה שוליים יחסית במסגרת פרסום ארוך שמשמעותו לטענת התובע עצמו היא במישור אחר לחלוטין – קריאה לאלימות כלפי התובע – ובנסיבות אלה אין בכך בלבד כדי לגבש הוצאת לשון הרע.

מאחר שהתובע לא הוכיח קיומה של "לשון הרע" בפרסום השני, הרי שתביעתו בעילה זו ביחס לפרסום השני, נדחית.

פגיעה בפרטיות

33. כפי שנראה להלן, גם ברכיב תביעה זה אין כל ממש.

בתביעתו ציין התובע את החלופות הבאות שבסעיף 2 לחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981:

"פגיעה בפרטיות היא אחת מאלה:

- (1) בילוש או התחקות אחרי אדם, העלולים להטרידו, או הטרדה אחרת;
- (4) פרסום תצלומו של אדם ברבים בנסיבות שבהן עלול הפרסום להשפילו או לבזותו;
- (5) העתקת תוכן של מכתב או כתב אחר שלא נועד לפרסום, או שימוש בתכנו, בלי רשות מאת הנמען או הכותב...
- (6) שימוש בשם אדם, בכינויו, בתמונתו או בקולו, לשם ריווח;
- (9) שימוש בידיעה על עניניו הפרטיים של אדם או מסירתה לאחר, שלא למטרה שלשמה נמסרה;
- (11) פרסומו של ענין הנוגע לצנעת חייו האישיים של אדם, לרבות עברו המיני, או למצב בריאותו או להתנהגותו ברשות היחיד"

34. ביחס לפרסום הראשון, טען התובע כי הסטטוס שפרסם הנתבע היווה "נטילת הפרטיות של התובע" (סעיף 19 לכתב התביעה). לא הוסבר מדוע הסטטוס מהווה הפרת הפרטיות. פרסומי התובע, שאותם שילב הנתבע בסטטוס שפרסם, פורסמו על ידי התובע עצמו בדף הפייסבוק שלו, שלא כלל הגדרות פרטיות מיוחדות, אלא היה חשוף ופתוח בפני כל המעוניין. בנסיבות אלה, שבהן התובע עצמו בחר שלא לחסות את פרסומיו, כגון שיהיו פתוחים לחבריו בלבד, אין לו להלין על "פגיעה בפרטיות" כביכול בעת פרסומם בתפוצה רחבה יותר.

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

בכל הנוגע להערת הנתבע כלפי מצבו הנפשי של התובע, הרי שכאמור לעיל, משמעות הביטוי הינה הבעת דעה מלגלת על התובע, ולא ציון נתון רפואי, שכלל לא היה ידוע לנתבע (מעבר לחשד שהתעורר אצלו לנוכח תוכן הסטטוסים שפרסם התובע).

אף בתמונה ששילב הנתבע בסטטוס, אין כל דבר פוגעני, וממילא אין מדובר בתמונה שהנתבע צילם, אלא בתמונה שפורסמה על ידי התובע עצמו.

35. אף ביחס לפרסום השני התובע לא פירט באופן סדור היכן תמונה בו הפגיעה בפרטיות. ההקלטה הנטענת וצילומי מסך מהשיחות הפרטיות בין הצדדים, לא צורפו במסגרת ההליך. כמו כן, פרסום התכנים שנכללו במכתב ההתראה שכתב ב"כ הנתבע לתובע, שלא נכתב על גביו (כמקובל לעיתים, וכפי שניתן לעשות) כי מדובר בתוכן "חסוי" ולא ניתן לדעת כי אסור לפרסמו, אף הוא אינו יכול להיחשב בגדר פגיעה בפרטיות.

36. לכל האמור יש להוסיף, כי במכתב ההתראה של ב"כ התובע לא נטען כי הנתבע פגע בפרטיות התובע באופן כלשהו, ואף לא ניתנה כאמור כל התראה שאסור לחשוף את הפרטים המופיעים במכתב. נתון זה מחזק את המסקנה כי אין כל ממש בטענות בדבר פגיעה בפרטיות בפרסום הראשון, ואף לא בטענות ששילוב תכנים מהמכתב בפרסום השני, מהווים פגיעה בפרטיות.

הפיצוי

37. בדיונו עד עתה נמצא כי יש לקבל את התביעה בעוולת לשון הרע ביחס לפרסום הראשון שביצע הנתבע – תמונת ה"קולאז'" של ציטוטי התובע ביחד עם הכיתוב הנלווה של הנתבע. התובע תבע כפל הפיצוי המרבי ללא הוכחת נזק, בהתאם לסעיף 7א לחוק.

38. סעיף 7א לחוק מסמיך את בית המשפט לפסוק פיצויים ללא הוכחת נזק בסך של 50,000 ₪, וכפל הפיצוי האמור במקרה שבו הוכח כי לשון הרע פורסמה בכוונה לפגוע. סכום הפיצוי צמוד למדד המחירים לצרכן החל מחודש ספטמבר 1998. לפיכך שיעורו כיום עומד על סך של כ- 70,000 ₪, וכפל הפיצוי עומד על סך של כ- 140,000 ₪.

39. ברע"א 4740/00 אמר נ' יוסף, פ"ד נה(5) 510 [2001] עמד כב' הנשיא ברק על מהותם של הפיצויים ללא הוכחת נזק בחוק איסור לשון הרע, ועל השיקולים הצריכים לעניין. בין הייתר ציין כך (שם, בעמ' 524-525):

"הפיצוי התרופתי בגין לשון הרע נועד להשיג שלושה יעדים: לעודד את רוחו (consolation) של הניזוק שנפגעה בגין לשון הרע; לתקן (repair) את הנזק לשמו

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

1 הטוב; למרק (to vindicate) את זכותו לשם טוב שנפגעה בגין לשון הרע... לשם
2 השגתן של מטרות תרופתיות אלה אין להסתפק בפיצוי סמלי, אך גם אין להטיל
3 פיצויים העולים על שיעור הנזק שנגרם. הפיצוי התרופתי לא נועד אך להצהיר על
4 הפגיעה. הוא גם לא נועד להעשיר את הנפגע. הפיצוי התרופתי נועד להעניק פיצוי מלא
5 על הנזק שנגרם – לא פחות ולא יותר.

[...]

7 בפסיקת פיצויים בגין לשון הרע יתחשב בית המשפט, בין היתר, בהיקף הפגיעה,
8 במעמדו של הניזוק בקהילתו, בהשפלה שסבל, בכאב ובסבל שהיו מנת חלקו ובתוצאות
9 הצפויות מכל אלה בעתיד. הבחינה היא אינדיווידואלית. אין לקבוע 'תעריפים'. בכל
10 מקרה יש להתחשב בטיב הפרסום, בהיקפו, באמינותו, במידת פגיעתו ובהתנהגות
11 הצדדים. אכן, התנהגותו של הניזוק לפני פרסום ולאחריו עשויה להוות אמצעי
12 שבעזרתו ניתן לעמוד על נזקו. בדומה, התנהגותו של המזיק אף היא עשויה להשפיע
13 על שיעור הנזק והערכתו. כך, למשל, התנצלות על דברי לשון הרע עשויה להקטין את
14 הנזק שהם גרמו ובכך להשפיע על שיעור הפיצויים".

16 כן יש להזכיר את סעיף 19 לחוק שעניינו "הקלות" המאפשר לבית המשפט להתחשב לטובת הנתבע
17 בעת קביעת הפיצויים, בשיקולים שונים כגון שלשון הרע לא היתה אלא חזרה על מה שכבר נאמר,
18 שהנתבע היה משוכנע באמיתותה של לשון הרע או כי פורסמה התנצלות, תיקון או הכחשה.

19 40. בנסיבות המיוחדות של העניין סבורני כי חרף הפגיעה הגלומה בפרסום, יש לפסוק לזכות התובע
20 פיצויים על הרף הנמוך. מסקנה זו מבוססת על מספר שיקולים מרכזיים, המצדיקים הפחתה ניכרת
21 של הפיצויים:

22 א. חומרת התבטאויות התובע שהובילו לפרסום הראשון: התבטאויות התובע, שאותן הביא
23 הנתבע כלשונן בפרסום הראשון, ואשר היו הטריגר לאותו פרסום, הינן דברי נאצה מבישים
24 ומביזים. לא ראיתי צורך לצטט את דברי הבלע הללו בפסק הדין (חלק מהם הובא, הגם שלא
25 באופן מדויק, בפרפרזות של הנתבע בפרסומו השני כמפורט לעיל). אסתפק בכך שאומר כי
26 התובע, בין היתר, הציע לקיים טקס המבזה את כבודם של הסוהרים שנשפו באסון הכרמל, וכן
27 לבזות את דגל המדינה, והכל תוך שימוש בלשון גסה ובזויה. כמו כן, הייחול למותו חס וחלילה
28 של צ'רלי אזריה, ש"חטאו" בעיני התובע היה ששימש שוטר בעברו, תוך שימוש בלשון מבישה
29 גם כלפיו, מהווה אף הוא דבר נאצה מבזה.

30
31 כל אלו, מצדיקים צמצום ניכר של גדרי הפיצוי, ראשית, מפני שהתבטאויות התובע ממחישות
32 כי פרסומו של הנתבע, אף אם מהווה לשון הרע וחרג מפרופורציה כאמור, לא בא בחלל הריק,

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

ואין מדובר בהתנכלות שרירותית לנתבע; ושנית, מפני שאמירות אלו כשלעצמן שנכתבו במקום פומבי (אף אם נתוני הצפייה הרגילים בו דלים) פוגעות מאליהן בשם הטוב של התובע. **חלק ניכר מהפגיעה בשם הטוב של התובע, מקורה אפוא באמירותיו שלו, שביחס אליהן אין לו להלין אלא על עצמו.** לא מצאתי כי החומר החסוי שהוגש לבית המשפט (והוצג גם לעיני הצד שכנגד) יש בו כדי להצדיק אמירות כגון דא.

ב. **חומרת ההתבטאויות התובע כלפי הנתבע לאחר הפרסום הראשון:** כמפורט בפסקה 5 לעיל, לאחר הפרסום הראשון של הנתבע, ובעקבות קבלת הודעות נאצה ממספר נמענים של הנתבע, פנה התובע לנתבע בהודעה פרטית. הודעה זו, ותגובת הנתבע, הובילה לשרשרת של עשרות הודעות ששלח התובע לנתבע, שבהן שלל גידופים, תכנים מגונים, ובחלקן איומים כלפי הנתבע וילדיו. הנתבע מצידו, כאמור לעיל, הגם שבתחילה השיב בהודעות מתגרות, שמר בבחינה כוללת של התכתובות על איפוק, ונמנע להיגרר לתהום שאליה ניסה התובע למשוך אותו. הפגיעות הקשות הגלומות בהתבטאויות התובע כלפי הנתבע, ובפרט האיומים על ילדיו, מצדיקות אף הן הפחתה ניכרת של הפיצויים שיש לחייב בהם את הנתבע לשלם לתובע.

ג. **מכתב ההתראה של התובע:** בעקבות הפרסום הראשון כתב התובע באמצעות בא כוחו מכתב התראה לנתבע כמפורט בפסקה 7 לעיל. מכתב זה נוסח באופן שיש בן מן ההתגרות, ופניו אינם לשלום. על כך יש להצר. ככל שדובר בפגיעה מהותית שנגרמה לתובע בעקבות הסטטוס הראשון, ניתן היה לצפות לדרישה להבהיר לתומכי הנתבע להימנע מאלימות. אולם, המכתב לא הסתפק בדרישה זו, אלא הוסיף התראה, שלפיה אם בתוך 72 שעות, פרט לסטטוס הקורא להימנע מאלימות, לא ישולם סך של 65,000 ₪, תוגש תביעה על סך 300,000 ₪ לפחות. ב"כ התובע היה מודע לבעייתיות הגלומה בדרישה זו, ובאופן שבו היא נוסחה, והודה בסיכומיו, ועל כך יש להעריכו, כי הדבר היה טעות שלו.

מכתב התראה מעורך דין הנשלח בזמן אמת בסמוך מאוד לפרסום, יכול לסייע עד מאוד בצמצום הנזק שנגרם לתובע. מכתב הכולל בקשה כנה לפרסום הבהרה, תיקון או התנצלות, יכול למנוע רבים מהנזקים הנגרמים לתובעים בתביעות לשון הרע. לכן לניסוח מכתב כגון דא חשיבות רבה. מכתב המנוסח באופן מתגרה, לא רק שמחטיא את ההזדמנות להקטין את הנזק, אלא אף עשוי להעצימו, בכך שהוא מלבה את המחלוקת בין הצדדים במקום לצננה, כפי שהתרחש במקרה דנא. בנסיבות אלה, ובשים לב גם לעקרון הקטנת הנזק, המכתב דנא מהווה אף הוא שיקול (הגם שמשקלו נמוך יותר מהשיקולים שלעיל) בצמצום היקף הפיצוי.

בנוסף, יש לציין כי התובע לא הוכיח כוונה של הנתבע לפגוע בו בפרסום (ראו פסקה 25 לעיל).

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

1 41. ב"כ הנתבע הציע להסתפק בפיצויים של שקל אחד לתובע, כפי שנפסק למשל בעניין **בן גביר**.
2 אולם מצאתי כי אין מקום להסתפק בפיצויים כגון דא, או בפיצויים סמליים בלבד, וזאת מהטעמים
3 המרכזיים הבאים:

4 א. **מעמדו של הנתבע כ"מוביל דעה"**: מעמדו של הנתבע, כהגדרתו, כ"מוביל דעה בכיר" אשר לו
5 כ- 300,000 עוקבים, מחמיר מאליו את עצמת הפגיעה במושא הפרסום שכלפיו מוצא לשון הרע.
6 התובע, אדם פרטי ואנונימי, מצא עצמו בשל פרסום זה בעין הסערה, וסמיכות הזמנים בין
7 פרסום הנתבע לבין מאות תגובות הנאצה שהתובע זכה להן, מדבר בעד עצמו, ולא מותר מקום
8 רב לספק לקיומו של קשר סיבתי בין הפרסום לתגובות, ולמצער מרים את נטל הבאת הראיות
9 בהקשר זה ומעבירו לכתפי הנתבע שלא הביא כל ראיה לסתור. כאמור לעיל, הנתבע לא יכול
10 לטעון ברצינות להיותו מוביל דעה בכיר ובד בבד להתכחש להשפעתו על עוקביו ולמצער על גרעין
11 קשה מתוכם, והדברים אינם דרים בכפיפה אחת.
12

13 ב. **היעדר פרסום "מצנן" ומונע אלימות**: אמנם מכתב ההתראה של התובע החטיא את מטרתו
14 לצמצם את נזק התובע, אולם האשם בהקשר זה מונח גם לפתחו של הנתבע. מצופה היה
15 מהנתבע, בעיקר בשל המעמד הציבורי שהוא עצמו מייחס לעצמו, כמוביל דעה "בכיר" כהגדרתו,
16 להנמיך את הלהבות לאחר פניית התובע אליו ויידועו בדבר האיומים מצד עוקביו. בפרט, היה
17 על הנתבע לצנן את עוקביו ולהבהיר להם, **שאלימות, ובכלל זאת איומים ואלימות מילולית, ולא**
18 **כל שכן נטילת החוק לידיים הינם אסורים בתכלית האיסור**. חלף זאת, הנתבע התבטא באופן
19 שעלול להתפרש כחוסר יכולת לסמוך על המשטרה ובעקיפין אף עידוד לעשיית דין עצמית. אמנם
20 התובע לא צירף את מכלול הפרסום, כאשר הימנעות זו היתה אחד הטעמים לדחיית תביעת
21 לשון הרע בגין רכיב זה. אולם, לעניינו חשוב המסר **שנעדר** מהפרסום, ושלא נטען שקיים בו –
22 מניעת אלימות מכל סוג.

23 ג. **המסר מהפיצוי**: על רקע במת המחלוקת בין הצדדים, פיצוי סמלי בלבד כדוגמת שקל אחד,
24 עלול לשדר מסר מוטעה של ביזוי נוסף של התובע או "ניצחון" של הנתבע, שעה שלאמיתו של
25 דבר, בתיק זה אין "מנצחים" כלל. המסר שעל הפיצוי להעביר הינו בסופו של דבר, כי לצד הכוח
26 הציבורי שצובר אדם ההופך ל"מוביל דעה", בפרט בתחומים ציבוריים, וזאת אף מעבר להובלת
27 דעה בתחומים מסחריים או אחרים, צומחת לה גם אחריות ומתחייבת מידה מסוימת של איפוק
28 וזהירות. בפרט הדברים נכונים, כמובהר לעיל, בהתבטאויות שבהן קיימים פערי כוחות
29 מהותיים בין "מוביל הדעה" לבין מושא הפרסום, כבמקרה דנא. הסתפקות בפיצוי סמלי כגון
30 שקל אחד בנסיבות אלה, עלול להוביל להתרת הרסן ולפגיעות העולות על הנדרש.
31

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"א 47698-02-17 כהן נ' אליאסי

תיק חיצוני: תיר עזר

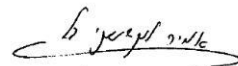
1 42. בהתחשב במכלול השיקולים שפורטו לעיל, מצאתי להעמיד את הפיצויים על סך של 5,000 ₪.
2 סכום זה הינו נמוך משמעותית מהסכום שהיה נפסק אלמלא הנסיבות המקלות שפורטו לעיל, אולם
3 אין מדובר בפיצוי שהוא סמלי בלבד.

4 לעניין הוצאות ההליך - בשים לב לתוצאה שאליה הגעתי, כמו גם לפער שבין התביעה לבין הסכום
5 שנפסק, מצאתי להורות כי כל צד יישא בהוצאותיו.

6 זכות ערעור כדין.

7 המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים.

8
9 ניתנה היום, כ"ג תשרי תשפ"א, 11 אוקטובר 2020, בהעדר הצדדים.
10

11
12 אמיר לוקשינסקי-גל, שופט

